

EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

HP TUR v kontexte globálnych trendov trvalo udržateľného rozvoja

František Koločány

Horizontálna priorita IS a horizontálna priorita TUR v štrukturálnych fondoch a kohéznom fonde, Bratislava,
27. januára 2010

Úrad vlády Slovenskej republiky

Trvalo udržateľný rozvoj - svet

Rímsky klub (1968) – **Limity rastu** (Meadows 1972) – počítačové modely vývoja ľudskej populácie a využívania prírodných zdrojov (1992 – **Prekročenie medzí** – aktualizácia Limitov rastu)

1972 – Konferencia OSN o životnom prostredí človeka (Štokholm 1972)

- Nutnosť ekologicky prijateľného ekonomického rozvoja
- Nerovnosť krajín Sever – Juh
- Akčný plán pre životné prostredie človeka
- Deklarácia z Konferencie OSN o životnom prostredí človeka

Trvalo udržateľný rozvoj - svet

Brundtlandovej správa „Naša spoločná budúcnosť“ (1987)“

- Svetová komisia OSN pre životné prostredie a rozvoj – definícia trvalo udržateľného rozvoja: rozvoj, ktorý napĺňa potreby súčasnej generácie bez ohrozenia možností budúcich generácií napĺňať svoje vlastné potreby
- príprava na zvolanie Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji (Rio de Janeiro) 1992

Trvalo udržateľný rozvoj - svet

Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED Rio de Janeiro 1992) – Summit Zeme

- Deklarácia o životnom prostredí a rozvoji
- **Agenda 21**
- Rámcový dohovor o zmene klímy
- Dohovor o biologickej diverzite
- Princípy o lesoch (právne nezáväzný dokument vo forme odporúčaní)

Založenie Komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj (1992)

Rio + 5 Valné zhromaždenie OSN (1997) – dosiahnutý pokrok nerovnomerný – nové výzvy (globalizácia, nerovnomerné príjmy, pokračujúce poškodzovanie životného prostredia na globálnej úrovni)

Trvalo udržateľný rozvoj - svet

Svetový summit o trvalo udržateľnom rozvoji (Johannesburg 2002)

Hlavné výstupy

- Johannesburgská deklarácia
- Johannesburgský plán implementácie
- **Miléniové rozvojové ciele** (OSN 2001) – eradikácia chudoby, vzdelávanie, postavenie žien a rodová rovnosť, zníženie detskej úmrtnosti, HIV/AIDS, zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti, globálne partnerstvo – LDC, SIDC, ODA)

Trvalo udržateľný rozvoj - Európa

- **Piaty environmentálny akčný program (1993-2000)** – K trvalej udržateľnosti
- **Šiesty environmentálny akčný program (2000 – súčasnosť)** - Hodnotenie piateho akčného programu: potreba výraznejšieho pokroku v implementácii environmentálnej legislatívy, integrácie životného prostredia do ekonomických a sociálnych politík, výraznejšieho „vlastníctva“ úsilia na ochranu životného prostredia, nových podnetov na riešenie radu pretrvávajúcich environmentálnych problémov.

Trvalo udržateľný rozvoj - Európa

Stratégia EÚ pre trvalo udržateľný rozvoj (2001)

- Helsinki 1999 – ER rady vyzvala Komisiu vypracovať návrh dlhodobej stratégie
- Göteborg 2001 – predložený návrh stratégie – šesť prioritných oblastí:
 - globálne otepľovanie, klimatické zmeny,
 - verejné zdravie,
 - chudoba a sociálna exklúzia
 - tlaky na prírodné zdroje - biodiverzita, odpady, pôda,
 - starnutie obyvateľstva a demografia,
 - doprava, nerovnovážny priestorový rozvoj.
- Na dosiahnutie TUR je potrebné:
 - zlepšiť koherentnosť politik
 - opatrenia v oblasti cenotvorby
 - investovať do vedy a technológií
 - zlepšiť komunikáciu a mobilizovať občanov a podnikateľské subjekty

Trvalo udržateľný rozvoj - Európa

Obnovená európska stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2006)

Kľúčové výzvy:

- Zmena klímy a čistá energia
- Trvalo udržateľná doprava
- Trvalo udržateľná spotreba a výroba
- Ochrana a manažment prírodných zdrojov
- Verejné zdravie
- Sociálna inklúzia, demografia a migrácia
- Globálna chudoba a výzvy trvalo udržateľného rozvoja

Od roku 2007 – hodnotenie v dvojročných cykloch

Stratégia EÚ 2020 (!)

Úrad vlády Slovenskej republiky

Trvalo udržateľný rozvoj - Slovensko

Zákon č. 17/1992 o životnom prostredí

„Trvalo udržateľný rozvoj je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.“

Uznesenie vlády SR č. **655/1997** k návrhu uplatňovania Agendy 21 a vyhodnocovania merateľných ukazovateľov TUR na Slovensku

Založenie **Rady vlády SR pre trvalo udržateľný rozvoj** (1999)

Pracovná skupina pre trvalo udržateľný rozvoj

Úrad vlády Slovenskej republiky

Slovensko - Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja

NSTUR – schválená vládou SR (2001) a NR SR (2002)

- definuje orientáciu, priority, strategické ciele a cesty a prostriedky na podporu priorít a dosiahnutia strategických cieľov trvalo udržateľného rozvoja

Orientácia:

- dlhodobé, cieľavedomé a komplexné smerovanie k vytváraniu spoločnosti založenej na princípoch TUR a ich praktickom uplatňovaní

Priority TUR SR:

- rozvinutá demokratická krajina
- moderný štát a systém verejnej správy
- vyspelá občianska spoločnosť
- sociálna solidarita a sociálna ochrana
- vyvážený územný rozvoj
- vysoká kvalita ľudských a spoločenských zdrojov
- nový model ekonomiky
- vysoká kvalita životného prostredia, ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov
- zaručenie života a bezpečnosti občanov, existencie a fungovania štátu
- realizácia životných záujmov SR

Slovensko - Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja 2005 - 2010

Schválený uznesením vlády 574/2005

1. Implementácia princípov a cieľov trvalo udržateľného rozvoja do dlhodobých ekonomických a spoločenských stratégií rozvoja SR
2. Implementácia princípov a cieľov trvalo udržateľného rozvoja do hospodárskej politiky SR
3. Vytvorenie databázy záväzných medzinárodných zmlúv a dokumentov týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja a zhodnotenie ich doterajšieho plnenia
4. Podpora využívania proenvironmentálnych moderných technológií a využitie existujúcich programov na ich implementáciu do ekonomiky SR
5. Podpora využívania všetkých dostupných finančných možností pre podporu trvalo udržateľného rozvoja v SR
6. Urbánna obnova a regenerácia územia
7. Podpora redukcie odpadu a opatrenia na redukcii energetickej náročnosti ekonomiky SR
8. Podpora rozvoja informačnej spoločnosti v SR
9. Príprava ľudských zdrojov na implementáciu TUR do rozhodovania štátnych orgánov SR
10. Ochrana a racionálne využívanie prírody a krajiny
11. Implementovanie podpory trvalo udržateľného rozvoja do legislatívy SR
12. Implementovanie základných princípov trvalo udržateľného rozvoja do učebných osnov na všetkých stupňov škôl v SR a v systéme celoživotného vzdelávania
13. Vytvorenie a vyhodnocovanie databázy základných indikátorov trvalo udržateľného rozvoja a monitorovanie prechodu ekonomiky SR na trvalo udržateľný rozvoj
14. Trvalo udržateľná mobilita

HP TUR - Ciele

Trvalo udržateľný rozvoj ako jeden z kľúčových princípov NSRR

Hlavný cieľ: Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu

Špecifické ciele:

1. Zvýšenie ekonomickej prosperity
2. Zvýšenie kvality životného prostredia
3. Sociálna solidarita a inklúzia
4. Vyrovnaný regionálny rozvoj

HP TUR – Špecifické ciele

1. Zvýšenie ekonomickej prosperity

- posilnenie konkurencieschopnosti a efektívnosti ekonomiky Slovenska;
- zvýšenie úrovne výskumu, vývoja a vzdelávania;
- znižovanie energetickej a surovinovej náročnosti hospodárstva a zvýšenie využívania OZE.

2. Zvýšenie kvality životného prostredia

- racionálne využívanie prírodných zdrojov;
- zmiernenie dôsledkov zmeny klímy;
- zníženie znečisťovania zložiek životného prostredia;
- ochrana prírody a biologickej diverzity

HP TUR – Špecifické ciele

3. Sociálna solidarita a inklúzia

- zníženie miery nezamestnanosti;
- posilnenie postavenia znevýhodnených a marginalizovaných skupín obyvateľstva;
- zabezpečenie ochrany zdravia obyvateľstva

4. Vyrovnaný regionálny rozvoj

- posilnenie celkového ekonomického, sociálneho a kultúrneho potenciálu regiónov;
- skvalitnenie dopravnej infraštruktúry;
- skvalitnenie informačnej infraštruktúry.

EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

Ďakujem Vám za pozornosť.

Úrad vlády Slovenskej republiky